28.11.2022 г. / 11:06:59

Родолюбие

Помним ли нашите герои - VI-та част

Димитър Светозаров Списаревски е български офицер, летец изтребител. Приживе е поручик, посмъртно произведен капитан (1944 г.) и полковник през 2009 г. Кавалер е на ордена „За храброст“ (посмъртно).

Роден на 19 юли 1916 г. в Добрич, тогава в Румъния, само 16 дни преди градът да бъде освободен от българската войска по време на Първата световна война. Баща му, офицерът от запаса Светозар Списаревски и чичо му, дипломатът Коста Списаревски, са българи от Кюстенджа.

Димитър Списаревски завършва Военното на Н. В. училище в 1938 г. в 57-и „Средногорски“ випуск. Тогава е обявен конкурс за летци и той е сред първите, кандидатирали се за новата специалност. Назначен е за летец през октомври 1936 г. През 1939 г. завършва с отличен успех най-престижната изтребителната школа във Вернойхен до Берлин.

След пристигането си в България от юли 1939 г. завършилите училището са включени в състава на 2-ри изтребителен орляк, разширен и преименуван в 6-и изтребителен полк. Полкът се базира на летище Марно поле край Карлово, по-късно е преименуван в 3/6 изтребителен орляк. Усвоява управлението на първите доставени в България германски изтребители Месершмит Bf-109E, наричани в

България „Стрела“.

От края на март 1942 г. е старши инструктор в изтребително-щурмовата школа за висш пилотаж на Въздушния учебен полк в Долна Митрополия. През 1942 г. е назначен за командир на ято в изтребителен полк.

След това младият офицер Списаревски е назначен във Военновъздушното и свързочно училище в Скопие, като командир на 2-ра свързочна рота на летището. **Там Списаревски прихваща тежък американски бомбардировач и го заставя да се приземи на летище Скопие**.

Командирован е отново в 6-и изтребителен полк на летище Марно поле, където е ротен командир до август 1943 г.

Списаревски е с родолюбиви, антикомунистически убеждения и участва в борбата срещу партизаните.

През лятото на 1943 г. Списаревски е командирован с още един български пилот, за да се запознае с тактиката на англо-американската авиация и начините на борба с нея. Изпратен е край Ламанша, където участва във въздушните боеве и усвоява в бойни условия тактика на германската изтребителна авиация при въздушните боеве над Канала.

Скоро след завръщането си в България е назначен в състава на 3/6 орляк, разположен на летище Божурище за отбрана на столицата. Орлякът води бойни действия срещу американските бомбардировачи, нападали три пъти София през ноември и декември 1943 г.

Поручик Димитър Списаревски е един от пилотите на бойно дежурство на летище Божурище, които трябва на 20 декември 1943 г. да пресрещнат атакуващите бомбардировачи. Това е първият му боен полет, за който той се готви отдавна.

Списаревски излита с резервна машина, след другите. Когато достига бомбардировачите, въздушният бой вече се води.

Списаревски се откъсва от два американски изтребителя и се насочва към група от 16 „Либърейтъра“, взела курс към София. **Взема на прицел една машина, атакува стремително, без да се отклонява от огъня на изтребителното ѝ прикритие. Поразява целта и подпалва бомбардировача. За по-малко от две минути изразходва всички боеприпаси на бордовата картечница. Самолетът му е простелян от бомбардировачите и охраняващите ги британски изтребители.**

Списаревски извършва маневра и нанася таранен удар на водещия формацията тежък американски бомбардировач. Бомбардировачът се разцепва и се разпада във въздуха. Спасява се само опашният стрелец, който е изхвърлен заедно с картечниците от ударната вълна.

Самолетът на Списаревски се разбива на височините над село Пасарел, Софийско. Тялото му е открито от местни хора сред отломките. От другата страна на селото падат части от поразеният четиримоторен бомбардировач. До мястото на падането е единствения оцелял от екипажа – опашният стрелец подофицер Робърт Хенри Ренър. Местните хора го отвеждат в кметството. Вместо очакваната от него враждебност той среща човешко отношение и е нахранен.

Най-близък очевидец е лейтенант Джон МакЛендън, американски пилот на „Лайтнинг“ от изтребителното прикритие, бордов номер 43 – 2352 от 97-а изтребителна ескадрила (97th Fighter Squadron). Малко след това МакЛендън също е свален и пленен. Той дава следното описание и оценка на действията на поручик Списаревски:

„**Шест минути преди да бъда свален станах свидетел на нещо нечувано и страшно… летящият като вихър български изтребител се отдалечи от поразената вече и падаща към земята наша „летяща крепост“ и хвърляйки се с цяла мощност към друга се стовари върху нея, отсече опашката ѝ и крепостта се разруши като голям дъб ударен от мълния… Наистина страшна смърт дори и за най-смелия пилот**!“

Лейтенант Едуард Тинкър (пилот на „Лайтнинг“ от изтребителното прикритие, бордов номер 43 – 2413, от 97-а изтребителна ескадрила), участник във въздушния бой на 20 декември 1943 година, заявява:

„**Българските пилоти бяха по-добре тренирани и по-ожесточени, отколкото всички други, срещу които сме се изправяли**“

Подофицер Робърт Хенри Ренър (24 г., въздушен стрелец, единствения по чудо оцелял от екипажа на протаранения бомбардировач), след тарана на българина ужасен казва:

„**Настана истински ад. Ударът на вашите летци беше изключително лют**.“

За свалянето на четиримоторен тежък бомбардировач на Списаревски са признати три въздушни победи и е произведен посмъртно в чин капитан. Погребан е в Централните софийски гробища в Алеята на летците.

Подофицер Робърт Хенри Ренър, единственият оцелял от екипажа на свалените с таран бомбардировач, по-късно по време на своето лечение в болницата, моли да се види с майката на Списаревски, за да ѝ предаде своите лични медали и ордени в знак на дълбоко уважение пред подвига и родолюбието на нейния син.

Радио Лондон посвещава отделна емисия на този бой, от Токио искат подробности за въздушният таран и „торпилата на японците на Балканите“. Немците го изучават подробно и вземат мерки за усилване корпуса на изтребителите, за да прилагат и те тази тактика. Факт е, че пилотът на следващия български таран, изтребителят Неделчо Бончев благополучно оцелява след като сваля така поредната летящата крепост.

---

buditeli.info © 2017